

Waterschap
Peel en Maasvallei

~ Uniek project ~

Het project Tungelroyse beek is vrijwel uniek in Nederland, omdat het tegelijkertijd saneren en herinrichten van beken nog slechts mondjesmaat voorkomt. In de eerste fase van het project Tungelroyse beek zijn hier al goede ervaringen mee opgedaan.

~ Grootschalige kavelruil ~

In het kader van het project Tungelroyse beek fase 2 moest er een aantal gronden van particulieren worden aangekocht. Dit is zoveel mogelijk gerealiseerd door vrijwillige kavelruil toe te passen: deelnemers hebben grond afgestaan en hiervoor ook weer grond terug ontvangen. De grondverwerving voor dit project heeft een dusdanig sneeuwbaaleffect gehad, dat er veel meer grond is geruild dan strikt noodzakelijk voor de uitvoering van het project. Uiteindelijk is er een grootschalig ruilschema ontstaan, waarbij niet alleen het waterschap voordeel heeft, maar ook alle andere deelnemers. Er is sprake van een 'win-win' situatie, waarbij belangen worden gediend voor natuur, landbouw en water.

~ Financiering ~

De kosten voor de herinrichting en de sanering bedragen circa 4,8 miljoen euro, waarvan 2,7 miljoen euro voor de saneringswerkzaamheden. Van dit laatste neemt het project Actief Bodembeheer De Kempen zo'n 80 % voor haar rekening. Waterschap Peel en Maasvallei draagt in totaal ± 1,5 miljoen euro bij. Verder dragen de Provincie Limburg, de Reconstructie Limburg door middel van de Stimulering Gebiedsgericht Beleid (SGB-subsidie) en de Europese Unie (POP-regeling) bij aan dit project.

Voor informatie over dit project kunt u terecht bij Waterschap Peel en Maasvallei, afdeling communicatie en voorlichting.

Waterschap Peel en Maasvallei
Drie Decembersingel 46, Venlo-Blerick
Postbus 3390, 5902 RJ Venlo
T 077 389 11 11
F 077 387 36 05
E info@wpm.nl
I www.wpm.nl

©2005

Foto's: archief Waterschap Peel en Maasvallei en Bodemsanering Nederland BV, Bart Wullings

Dit project is mede mogelijk gemaakt door medefinanciering uit het EOGFL, afdeling Garantie

Tungelroyse beek fase 2

Bijzondere combinatie van herinrichting en sanering

In Midden-Limburg stroomt de Tungalroyse beek als een blauw lint door het landschap. De beek ontspringt in Noord-Brabant, in de omgeving van Budel en doorkruist bijna geheel Midden-Limburg. Bij Neer stroomt de beek als Neerbeek in de Maas. Het stroomgebied van de Tungalroyse beek beslaat maar liefst ruim 16.000 hectare, in de gemeenten Weert, Nederweert, Hunsel, Stramproy, Haelen en Roggel en Neer. De totale lengte is ongeveer 34 kilometer.

In de periode 1999 – 2001 is reeds een belangrijk deel van de Tungalroyse beek onderhanden genomen. Over een lengte van 7 kilometer werd toen de bodem gesaneerd, waarvan 3,5 kilometer opnieuw slingerend is gemaakt. Het eindresultaat van de sanering is goed te noemen. De beek en de oevers zijn zelfs schoner geworden dan iedereen had verwacht. En ook de herinrichting heeft al resultaat opgeleverd! De beek en zijn omgeving hebben heel natuurlijk gereageerd op de herinrichting. Zo is er behoorlijk wat stromingsdiversiteit ontstaan. Inmiddels is er al een aantal bijzondere waarnemingen gedaan in en om de Tungalroyse beek, zoals dagvlinders en libellen. En ook het ijsvogeltje heeft zijn leefgebied uitgebreid.

~ Wat gebeurt er in fase 2? ~

In 2005 komt de tweede fase van het project Tungalroyse beek in uitvoering. Vier deeltrajecten van de beek worden dan heringericht en gesaneerd. Sanering van de beekbodem en soms ook de oevers is noodzakelijk om de herinrichting van de Tungalroyse beek mogelijk te maken. De beek is in het verleden jarenlang verontreinigd door lozingen van de zinkverwerkende industrie rond Budel. Het lozen van zwaar verontreinigd proceswater is inmiddels verleden tijd, maar de bodem, oevers en het slib zijn zodanig verontreinigd dat het schadelijk is voor de flora en fauna. De grond kan door de aanwezige vervuiling niet zomaar verplaatst worden. Bij het herinrichten van het gebied rondom de Tungalroyse beek is dit wel noodzakelijk.

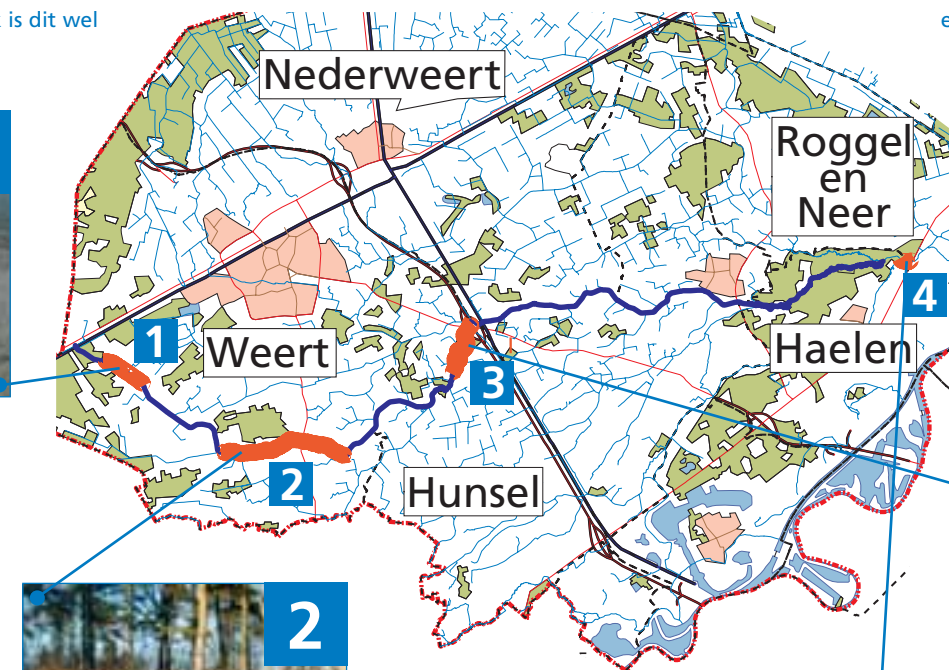
In totaal wordt de 34 kilometer lange Tungalroyse beek in 2005 schoongemaakt over een lengte van circa 7,5 kilometer. Er wordt maar liefst 200.000 m³ grond uitgegraven, waarvan circa 25.000 m³ ernstig vervuild is. De ernstig verontreinigde grond zal worden gereinigd en afgevoerd. De overige grond, die relatief schoon is, zal deels worden hergebruikt voor demping en herprofilering van de bestaande beek, deels voor het ophogen van landbouwpercelen en gedeeltelijk worden afgevoerd.

Traject 1 ~ Kruispeel – Diesterbaan ~ (onder natuurgebied Kruispeel, gemeente Weert)

Over een lengte van anderhalve kilometer krijgt de Tungalroyse beek een zogenaamd twee-fasenprofiel. Bij normale waterafvoer is de beek dan smal en stroomt met een grotere waterdiepte. Bij meer watertoevoer heeft de beek de beschikking over een breed stroombed. Dat heeft als voordeel dat grote afvoeren niet meer zo vaak voor problemen bij agrariërs zorgen, terwijl bij droog weer een hoger peil mogelijk is. Verder wordt de beekbodem gesaneerd. De start van dit deeltraject is gepland in de zomer van 2005.

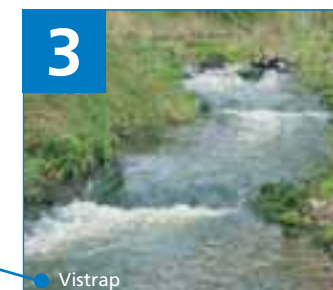
1

2

4

3

Traject 2 ~ Vanaf de instroom van de Raam in Stramproy tot Wisbroek ~ (gemeente Weert)

Dit traject omvat zo'n vier kilometer, gelegen in een natuurlijk gebied. De natuurlijkheid van de beek wordt hier zoveel mogelijk nagestreefd, bijvoorbeeld door – waar mogelijk – aanleg van zogenoemde 'steilranden' in de beek, die zorgen voor meer dynamiek. Deze steile randen kunnen onder andere dienen als broedplaats voor ijsvogels. Ook hier wordt een twee-fasenprofiel aangelegd, waarbij de beek smal is bij een normale waterafvoer. Bij meer watertoevoer heeft de beek de beschikking over een breed stroombed. Grote afvoeren zorgen dan niet meer zo vaak voor problemen bij agrariërs, terwijl bij droog weer een hoger peil mogelijk is. Over de gehele lengte van dit traject worden de beekbodem en de oever gesaneerd. Traject 2 loopt vrijwel gelijktijdig met deeltraject 1. Het is de bedoeling om beide trajecten in de winter van 2005 af te ronden.

Traject 3 ~ Landgoed Ellburg ~ (gemeente Hunsel)

In dit traject (lengte 2 kilometer) wordt vooral aandacht besteed aan hermeandering (het opnieuw aanbrengen van bochten en kronkels in de beek). Hierbij wordt zoveel mogelijk aangesloten op de historische beekloop, waardoor de beek een heel natuurlijk karakter krijgt. De in de beek aanwezige stuw wordt verwijderd. Hiervoor in de plaats wordt een vistrap aangelegd. Een vistrap is een voorziening voor vissen en andere waterorganismen om hoogteverschillen (veroorzaakt door stuwen) trapsgewijs te kunnen overbruggen. Verder worden over de gehele lengte van dit deeltraject de beekbodem en de oever gesaneerd. Deeltraject 3 wordt uitgevoerd in de eerste helft van 2005.

Traject 4 ~ Vanaf de Zandvang tot de Napoleonsbaan in Neer ~ (gemeente Roggel en Neer)

Dit traject behelst een kort stuk van zo'n 400 meter. Het betreft hier de Neerbeek, die aansluit op de Tungalroyse beek. Ook hier wordt vooral aandacht gegeven aan het aanbrengen van bochten en kronkels, om de beek een natuurlijk karakter te geven. De beekbodem in dit traject is relatief schoon, de oevers zijn daarentegen plaatselijk ernstig verontreinigd. Waterschap Peel en Maasvallei gaat deze oevers dan ook in het kader van het project Tungalroyse beek saneren. Ook dit deeltraject wordt ten uitvoer gebracht in 2005.